

Cauza C-101/08

Audiolux SA și alții **împotriva** **Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) și alții** **și** **Bertelsmann AG și alții**

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de Cour de cassation (Luxemburg)]

„Directivele 77/91/CEE, 79/279/CEE și 2004/25/CE — Principiul general de drept
comunitar de protecție a acționarilor minoritari — Inexistență — Dreptul
societăților — Preluarea controlului — Ofertă obligatorie — Recomandarea
77/534/CEE — Cod de conduită”

Concluziile avocatului general V. Trstenjak prezentate la 30 iunie 2009 I - 9826

Hotărârea Curții (Camera a patra) din 15 octombrie 2009 I - 9864

Sumarul hotărârii

Drept comunitar — Principii — Protecția acționarilor minoritari

[Directiva 2004/25 a Parlamentului European și a Consiliului, considerentul (8) și art. 3 alin. (1) lit. (a); Directiva 77/91 a Consiliului, art. 20 și 42, și Directiva 79/279 a Consiliului, anexă; Recomandarea 77/534 a Comisiei, anexă]

Dreptul comunitar nu cuprinde un principiu general de drept conform căruia acționarii minoritari sunt protejați prin obligația acționarului dominant care achiziționează sau exercită controlul unei societăți de a oferi acestora posibilitatea de a le cumpăra acțiunile în aceleași condiții precum cele convenite la achiziționarea unei participații care conferă sau consolidează controlul acționarului dominant.

Astfel, simpla împrejurare că dreptul comunitar derivat prevede anumite dispoziții aferente protecției acționarilor minoritari nu este suficientă, ca atare, pentru a se demonstra existența unui principiu general de drept comunitar, în special dacă domeniul de aplicare al acestora este limitat la drepturi clar definite și certe. Pentru a se demonstra existența unui astfel de principiu, trebuie să se verifice dacă astfel de dispoziții oferă indicații concludente cu privire la existența principiului analizat, întrucât dispozițiile respective prezintă o valoare indicativă numai în măsura în care sunt redactate în mod imperativ.

Or, în primul rând, articolele 20 și 42 din Directiva 77/91 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților comerciale în statele membre, în înțelesul articolului 58 al doilea paragraf din tratat, pentru protejarea intereselor asociaților sau terților, în ceea ce privește constituirea societăților comerciale pe acțiuni și menținerea și modificarea capitalului acestora, precum și punctul 2 litera (a) din schema C prevăzută în anexa la Directiva 79/279 de coordonare a condițiilor de admitere a valorilor mobiliare la cota oficială a unei burse de valori se aplică unor situații bine determinate și total diferite de aceea a unui acționar dominant ce a achiziționat o participație care îi conferă sau consolidează controlul

unei societăți în condiții particulare și se se limitează, în esență, să reglementeze situații foarte precise din dreptul societăților prin instituirea anumitor obligații în sarcina societății pentru a proteja toți acționarii. Aceste dispoziții sunt, așadar, lipsite de caracterul general care este, prin definiție, inerent principiilor generale de drept.

În al doilea rând, în ceea ce privește al treilea principiu general și a șaptesprezecea dispoziție complementară din Codul de conduită, anexat la Recomandarea 77/534, precum și Directiva 2004/25 privind ofertele publice de cumpărare, nici acest cod, nici această directivă nu menționează în mod expres existența unui principiu general de drept comunitar referitor la protecția acționarilor minoritari. În ceea ce privește Codul de conduită, pe de o parte, principiile de bună conduită pe care le recomandă au, ca surse de drept, aceeași valoare precum cele acceptate pe piețe, ceea ce se dovedește a fi inconciliabil cu ipoteza potrivit căreia al treilea principiu general și a șaptesprezecea dispoziție complementară din codul menționat ar subînțelege un principiu general de drept comunitar. Pe de altă parte, niciuna dintre aceste dispoziții din Codul de conduită nu exprimă obligația unui tratament egal al acționarilor în termeni absoluți și imperativi. În ceea ce privește Directiva 2004/25, articolul 1, articolul 5 alineatul (1), articolele 15 și 16 din aceasta se aplică unor situații specifice, astfel încât nu se poate deduce din prevederile menționate un principiu general cu un conținut determinat. Aceste dispoziții sunt de asemenea lipsite de caracterul general care este, prin definiție, inerent principiilor generale de drept. Pe de altă parte, deși considerentul (8) al acestei directive face aluzie la principiile generale de drept comunitar, acest considerent nu vizează decât garanțiile procedurale și nu prezintă o

legătură cu vreun principiu al tratamentului egal al acționarilor. De asemenea, din utilizarea sintagmei „principii generale” în cuprinsul articolului 3 din această directivă nu se poate deduce că legiuitorul comunitar ar urmări astfel să asimileze principiile enunțate la acest articol cu principii generale de drept comunitar. Astfel cum rezultă din sintagma „în sensul aplicării prezentei directive”, este vorba doar despre principiile directoare pentru aplicarea directivei menționate de către statele membre.

În plus, tratamentul care urmărește să impună acționarului dominant să contracteze cu toți acționarii minoritari în aceleași condiții precum cele convenite cu ocazia achiziționării unei participații care conferă sau consolidează controlul și să determine un drept corespondent al tuturor acționarilor de a-și vinde acțiunile acționarului dominant nu poate să fie interpretat drept o expresie specifică, în materia dreptului societăților, a principiului general al egalității de tratament. Astfel, principiul menționat nu poate, prin el însuși, să determine nașterea unei obligații specifice

în sarcina acționarului dominant în beneficiul celorlalți acționari și nici să determine situația specifică la care se raportează o astfel de obligație. Acesta nu poate nici să determine opțiunea între diferite modalități posibile de protecție a acționarilor minoritari, precum sunt cele indicate în Codul de conduită, anexat la Recomandarea 77/534, și în această recomandare. Un astfel de tratament presupune opțiuni de ordin legislativ, întemeiate pe o ponderare a intereselor în joc și pe stabilirea prealabilă a unor norme precise și detaliate, și nu poate fi dedus din principiul general al egalității de tratament. Astfel, principiile generale de drept comunitar au rang constituțional, în timp ce tratamentul menționat este caracterizat printr-un grad de detaliu care necesită o elaborare legislativă, ceea ce se poate realiza, la nivel comunitar, printr-un act de drept comunitar derivat. Prin urmare, acest tratament nu poate să fie calificat drept principiu general autonom de drept comunitar.

(a se vedea punctele 34, 42-45, 50, 51, 55, 57 și 61-64 și dispozitivul)